

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Historia Scholastica Magistri Petri comestoris sacre
scripture seriem breuem nimis [et] obscuram elucidans**

Petrus <Comestor>

Argentine, 1503

VD16 P 1829

Ex petrus venit ad corneliu[m] vocatus ca. lij

urn:nbn:de:hbz:466:1-30892

Actuum apostolorum

ram quattuor linteis vel listis vel intis: que littera verior est. Dicunt autem intis fuisse culi molles quibus circūligant pueri in cunabulis, facti de stupea materia, vel de serico ad opus nobilius. Videbat ergo ei vas illud quasi lintis quattuor: intis quattuor cornibus alligatis, in aere appensum, et ita demittit in terram, et in eo esse omnia genera animalium, quadrupedia, serpētia terre. Et cum esuriret, facta est vox ad eum dicens, Surge petre macta et manduca. Ac si diceret ei in spiritu Trāsi ad gentes, et occide in eis vitia, et sic eccle in cor pora. Absit inquit domine: quia nunquam manducaui commune, immundū. Et est idioma hebreorum reputantibus cibos immundos quibus communiter utebantur gentes. Unde vocabantur communes quasi immundos, Abhorruit ergo petrus quod dictum est ei manduca, quia ostensa ei fuerant quadrupedia, et serpētia secundum legem immunda, quia graue videbat ei vitia cibis in lege prohibitis, et maxime timebat reprehensionem iudeorum si videret cibis gentilium. Et ideo cum ita cuncta abhorreret, facta est vox secunda ad eum dicens, Quod deus purificauit commune ne dixeris, Non constat ei spiritus tualiter dictū fuisse de gentibus, iam in dei prescientia per fidei purificationem. De quibus purificatione instruxerat petrum vox prima facta ad eum dicens, occide et manduca. Cum autem ostensa fuissent ei serpētia terre, constat ea non fuisse a deo purificata, nec aliquid sive iudeo sive gentili ad comedendum munda. Hoc autem factū est ei tertia vox semel iterato et tertio in terra demissum, et vox tertia audita est per commendanda veritate visiois vel fidei trinitatis. Nam ut dicit Ambrosius, In cathecismo fit trina interrogatio, scilicet credis in deum, abrenuncias sathane, vis baptizari. Similiter trina unctio, in vertice sive fronte, in scapulis, in pectore. In baptismo quoque fit trina immersio, post trina vox ostensionem: receptū est vas in celum. Et dum intra se cogitaret petrus: quid sibi vellet dec visio. Ecce tres viri qui missi fuerant a corinthiis, inquirentes domum simonis coziarum steterunt ad ianuam: querentes si simon qui agnominatus petrus illic haberet hospitium. Et cogitante petro de visione, dixit eis spiritus, Ecce tres viri querunt te, causam tamen cur eum querent ei subtrahit, quam ipse postea ab eis didicit. Quia ad seruandam humilitatem aliquando prophetie spiritus ex parte animi tangit

et ex parte non tangit. Surge inquit et descende, et vade cum eis nil hecitantis: quia ego missi illos. Descendens autem petrus ad eos dixit, Ecce ego sum quem queristis, que causa est per quam venistis. Ad quem illi, Cornelius centurio vir religiosus ac timens deum: et testimonium habens ab vniuersa gente iudeorum, responsum accepit a spiritu sancto ut accersiret te in domum suam: et audiret verba a te, Et introduxit eos in hospitium suum, et fuerunt cum eo nocte illa. Sequenti autem die profectus est cum illis: quibusdā fratribus qui eum comitabantur sunt a ioppe ut ei testes essent.

Ex petrus venit ad cornelium vocatus.

Capitulum LIII.

Littera autem die

secunda ab egressu de ioppe introiit cesaream. Cornelius vero expectabat illos vocatis cognatis suis et amicis necessariis, Amici necessarij dicunt qui non deserunt hominem in articulo necessitatis: Et cum introisset petrus: obuius occurrit ei cornelius, et prostratus ad pedes eius adorauit eum ipso gestu corporis exprimens deuotionem, Petrus vero eleuauit eum dicens, Surge quia ego homo sum ut tu, Et cum multi adessent: cognati scilicet et amici conuocati, locutus est eis petrus dicens, Vos scitis quod abominabile sit viro iudeo accedere ad alienigenam, Sed ostendit mihi deus nullum hominem immundum esse, propter quod sine dubitatione veni accersit. In terrogo ergo quam ob causam accersistis me. Ad quem cornelius, A nudis quarta die orabam hora nona in domo mea, ac si diceret, Quarta die ab hac hora scilicet innotuit dies, Prima enim die vidit angelum et misit nuncios, secunda venerunt nuncios in ioppen, tertia profectus est petrus cum eis, et illa nocte remanserunt in via, quarta venerunt cesaream, et ecce vir stetit ante me in veste candida: et ait, Cornelius expande ta est oratio tua, et elemosine tue a deo accepte mitte in ioppen: et accersisimone qui cognominatus petrus, et statim missi ad te, et tu benefecisti veniendo. Nunc ergo omnes nos assumus in prospectu tuo prompti obedire tibi in omnibus quecumque precepta sunt tibi a domino, Tunc petrus aperiens os suum dixit, Nunc in veritate te compert: quoniam non est personarum acceptor deus, nec discernit inter iudeos et gentes, sed

In omni gente qui timet deū et operat̄ iustitiam: acceptus est illi. Vos scitis quod iohannes predicauit iesum a nazareth. scitis etiam quod factū est verbū. id est. predicatio euangelij per vniuersam iudeā. incipiens a baptismo iohannis quo baptizatus est iesus. postea prosequens quō vnxit eum deus spiritu sancto et virtute qui pertransiit beneficiendo et sanando omnes a diabolo oppressos. Et nos testes sumus omnium quae fecit in regione iudeorum. et quod eum suspēderūt in ligno: et tertia die suscitatum a deo. Cuius nos testes sumus qui manducauimus et bibimus cum illo postquam resurrexit a mortuis. quibus precepit predicare populo et testificari. quia ipse est qui constitutus est a deo pater iudicis viuorum et mortuorum. quia pater dedit illi omnem iudiciū. Nec nos solū: sed etiam omnes prophete illi testimonium perhibent. quod omnes per nomen eius remissionem peccatorum accipiunt qui credunt in eum.

Quia baptizauit cornelium et eos qui cum eo erant.

Capitulum. LIII

Huc loquente

a petro verba haec. cecidit spiritus sanctus. et descendit repente super omnes qui audiebant verbum. Vtrum autem in igneis linguis vel in alia specie visibili descenderit: incertum est. Et obstupuerunt qui erant cum petro fideles de circuncisione: quod etiam in nationes. id est in gentes gratia spiritus sancti effusa est. Audiebant enim eos loquentes linguis magnificantes deum. Tunc respondit petrus. Nunquid aqua prohibere potest ut non baptizentur hi qui spiritus sanctum acceperunt sicut et nos. quod maius est quam baptizari. Et iussit eos baptizari in nomine christi: subiciens formam baptismi a domino traditam per dilatationem nominis christi. In quo nomine intelligit ipse qui vnctus est. et pater qui vnctus et spiritus sanctus qui vnctus est. Tunc rogauerunt eum. Et mansit rogatus cum eis aliquot diebus. in quibus primo creditus visus fuisse cibus gentilibus. unde postea redargutus est. Dilatumque est versus et delatum versus ad fratres qui erant in iudea. quod gentes receperant verbum dei. Et hic fuit primus transitus periculosis apostolorum ad gentes in quo peruersus est cornelius cum familia sua.

Quomodo redargutus est petrus a christianis.

Capitulum. LIII

Im autem ascen-

c disset petrus hierosolymam. discepulabat aduersus eum fideles de circuncisione dicentes. Quare introisti ad viros putum habentes. et manducaisti cum illis. quasi diceret. In duobus contra legem fecisti. quod introisti ad eos. et quia cibus eorum confusus es. Tunc incipiens petrus exposuit eis per ordinem ostensam a deo sibi visionem. et quod apparuerat angelus cornelio. Et in tota persecutione non addidit nisi unum verbum quod dictum est cornelio. Virrite et accessi simonem qui cognominatur petrus ubi addidit. qui loquetur tibi verba in quibus saluus eris tu et vniuersa domus tua. Et ex eo quod statim subdidit. cecidit spiritus sanctus super eos sicut et super nos ab initio: presumis quod super cornelium et familiam suam descenderit spiritus sanctus in linguis igneis sicut descenderat super apostolos die pentecostes. Et tunc inquit recordatus sum verbi domini. quod nobis dixit. Iohannes quidem baptizauit aqua. vos autem baptizabimini spiritu sancto. Videns hoc impletum in cornelio et in familia sua. Audita petri excusatione multiplici destiterunt ab increpatione eius. et gratias egerunt saluatori. et ita impleta prophetia iob. Ab aquilone uenerit auxilium: et ad deum formidolosa laudatio. Id est per congelationem infidelitatis gentes comparabiles aquiloni qui in tenebris erant. in cecitate animi percipient luce fidei per quam illuminatione dirigunt ad deum formidolosa laudatio. quod per inopinatum et repentinum gentium conuersione fideles de iudea timentes glorificauerunt deum.

De continuatione historie.

Capitulum. LV.

Incipit h

n dinem suum. Quod enim interuentum est de philippo petro et iohanne paulo. postquam supra dictum est. igitur qui dispersi erant pertransibant euangelizantes verbum dei. quando incidens fuit. Prosequitur ergo in hunc modum. Et illi qui dispersi erant a tribulatione que inceperat a morte stephani ambulauerunt versus ad phenicem prouinciam syrie occidentalem et cyprum. nemini loquentes verbum nisi solum iudeis. Erant autem quidam cum eis de cypro et cyrene qui cum introissent antiochia loquebantur ad grecos. annunciantes dominum